

Sak 11 Uttalelser

Uttalelsekomiteens forslag

1.TA TILBAKE STYRINGEN AV STRØMMEN – NEI TIL ENERGIPAKKE 4	3
2. EU ER EN HVILEPUTE FOR NORGES KLIMAPOLITIKK.	4
3. EUS MINSTELØNN PASSER IKKE I NORGE	5
4. FELLES EU-GJELD ER ET STORT SKRITT MOT MER OVERNASJONALITET	6
5. EØS OG ALTERNATIVENE.	7
6. TAKK VÅRE DIPLOMATER, IKKE EØS-AVTALEN	8
7. KVINNER OG KLIMARETTFERDIGHET	9

Informasjon:

Jamfør styrets forslag til forretningsorden må endringsforslag som skal behandles på landsmøtet være fremmet i forkant av landsmøtet. I forslag til forretningsorden står det: «Det er to frister for endringsforslag, begge i forkant av landsmøtet: 2. november 2020, og 5. november 2020. Fristen 5. november gjelder kun endringsforslag på tema/formuleringer det tidligere er levert endringsforslag på.

Endringsforslag sendes til sekretær for avsluttende uttalelseskomité, Ole Kvadsheim på ole.d.kvadsheim@gmail.com.

Takk til uttalelseskomiteen ved Olaf Gjedrem (leder), Lars Hallvard Dahle, Tine Olsen, Margaret Eide Hillestad, Runa Evensen, Frankie Rød og Ole Kvadsheim (sekretær).

1. Ta tilbake styringen av strømmen – nei til Energipakke 4

2 Forslagsstiller: Komiteen. Komiteens innstilling: Uttalelsen vedtas

3 Energipakke 3 utløste en kraftig EØS-debatt, og rett etter nyttår skal Høyesterett vurdere Nei
4 til EUs søksmål om at Stortingets ACER-vedtak er i strid med Grunnloven. Samtidig bygger
5 Brussel energiunionen videre. EUs nye Energipakke 4 innebærer at energibyrået ACER, EU-
6 kommisjonen (eller EØS-tilsynet ESA) og ACERs underbruk i Norge, Reguleringsmyndigheten
7 for energi (RME), får enda mer myndighet på bekostning av nasjonal styring. Det gjelder
8 spesielt utvikling og regulering av forbindelser over landegrensene, men også innad i Norge.

9 Kontroll- og oppfølgingsystemet i EUs energiunion blir mer operativt og direkte, med
10 energibyrået ACER på toppen. Det opprettes regionale koordineringssentra for
11 kraftoverføring, og det er ACER som fastsetter regioninndelingen etter forslag fra el-
12 systemoperatørene (som Statnett). Kostnadene fordeles mellom nasjonale nettselskap og
13 betales over nettleien. Koordineringssentrene skal sikre at EUs lover blir fulgt, spesielt på
14 mellomlandsforbindelser.

15 ACERs direktør kan utplassere én eller flere tjenestemenn også i andre land enn ved
16 hovedkontoret i Slovenia. EU-byrået kan etablere et slikt kontor selv om landet ikke vil. Det
17 betyr at ACER kan drive en svært tett oppfølging av enkeltland, og med et eget
18 forvaltningsapparat.

19 ACER skal også følge med på strømprisen, og slå ned på statlig innblanding i markedet. ACERs
20 forlengede arm RME kan ilegge store bøter til strømselskap i Norge som ikke følger EU-
21 reglene eller pålegg fra ACER.

22 Energipakke 4 har av EU blitt kalt «ren energi»-pakken. Ved å overføre myndighet til EUs
23 energibyrå, via ESA og RME, og innordne seg EUs energiunion mister derimot Norge viktige
24 verktøy for grønn omstilling. Norsk industriproduksjon basert på klimavennlig, fornybar kraft
25 kan bli utkonkurrert, noe som driver opp produksjonen i land som ikke har den samme
26 tilgangen på ren energi. EUs energiunion er dessuten en pådriver for mer vindkraft på land og
27 effektkjøring av vannkraftverk, som er en trussel mot norsk natur.

28 I EØS-avtalen skjer EU-tilpasningen bit for bit, slik at man best ser summen av
29 suverenitetsavståelsen over tid. Energipakke 4 viser at de forutsetningene som
30 regjeringspartiene H, V og Frp sammen med Ap og MDG la til grunn for ACER-vedtaket i 2018,
31 ikke står seg. Norske myndigheter har ikke full styring og kontroll over alle avgjørelser som
32 gjelder energitryggheten. Beslutninger om nye utenlandskabler er ikke en suveren beslutning
33 fattet av norske myndigheter. Flaskehalsinntektene kan bare unntaksvis benyttes til å
34 redusere nett-tariffene.

35 Energipakke 4 utgjør nok en inngripende suverenitetsavståelse i realiteten til EU, som Nei til
36 EU mener er uakseptabel og pakken må derfor avvises. Blir pakken likevel tatt til behandling
37 og avstemning må regjering og storting respektere de grensene Grunnloven setter for
38 suverenitetsavståelse. Når saken skal behandles av Stortinget krever Nei til EU at det må skje
39 etter Grunnlovens § 115 som forutsetter tre fjerdedels flertall, og at to tredjedeler av
40 representantene er til stede, for å gjøre vedtak.

41 2. EU er en hvilepute for Norges klimapolitikk

42 Forslagsstiller: Komiteen. Komiteens innstilling: Uttalelsen vedtas

43 Gjennom EØS-avtalen er Norge tett knyttet til EUs klimapolitikk. Det har blitt en hvilepute
44 som gjør at Norges klimaomstilling blir utsatt. I tillegg til å følge EUs miljøstandarder, og
45 underordne oss hensynet til fri flyt i det indre markedet, har Norge gått via EU for å forplikte
46 oss til Paris-avtalen. Det gjør at vi har tilgang på fleksibilitetsmekanismer som åpner opp for at
47 vi kan kutte andre steder enn i Norge, uten at dette bryter med Paris-forpliktelsene våre.

48 Gjennom å gå via EU har Norge fått godskrevet deltakelsen i klimakvotesystemet som et
49 tilstrekkelig bidrag til Paris-forpliktelsene for kvotepliktig sektor. Det betyr at Norge slipper
50 unna med å bare kutte 6 % av de kvotepliktige utslippene våre de neste 10 årene. Også i den
51 ikke-kvotepliktige sektoren har EU gitt oss fleksibilitet til å betale for å slippe å være med på
52 dugnad. Norge kan kjøpe så mange utslippstillatelser fra andre EU-land som vi måtte ønske, i
53 stedet for å kutte her hjemme. Resultatet er at Norge kan «forplikte seg til 50 % kutt», uten at
54 dette egentlig betyr «50 % kutt». At Norge gikk via EU-systemet for å forplikte seg til Paris-
55 avtalen gjør at vi kan kamuflere vår egen mangel på klimahandling bak EUs
56 «kostnadseffektivitetsfremmende fleksibilitetsmekanismer».

57 Nei til EU mener at det er på tide å sette egne mål for egne kutt i egne utslipp, heller enn å
58 gjemme seg bak EU. Klima troner øverst på listen over hvilke politiske saker befolkningen i
59 Norge er opptatt av. Folk skriker etter klimahandling – ikke kreative markedsmekanismer og
60 klimapolitisk avlatshandel. Derfor krever Nei til EU at Norge forlater EUs klimakvotesystem, og
61 heller melder inn til Paris-forhandlingene at vi skal kutte 50 % av utslippene i vår egen
62 kvotepliktige sektor innen 2030.

63 Å satse på at EU vil ordne opp i klimakrisen for oss er å gamble med fremtidige generasjoner i
64 potten. Siden 2013 har EU bare kuttet en halv prosent (1990-utslipp) i året, noe som gjør at
65 unionen faller fra målsetningene sine for 2030. For en union med såpass stort potensiale for
66 raske, billige og effektive klimakutt i form av utfasing av kull, er dette langt fra godt nok. EUs
67 fornybardirektiv har i tillegg ført til en tredobling i import av pellets til bioenergi som i dag
68 utgjør over 60 % av unionens «fornybare energi». EUs bioenergisatsning fører til dramatisk
69 avskoging i landene unionen importerer fra noe som gir økte globale utslipp, selv om disse
70 utslippene ikke telles på EUs klimastatistikk.

71 EUs indre marked, med fri flyt av varer tjenester, kapital og arbeidskraft er et dårlig
72 utgangspunkt for å møte klimakrisen. EUs frie flyt gir økte transportutslipp, og hindrer land fra
73 å gå lengre i sin egen nasjonale klimapolitikk. Dersom Norge gikk ut av EUs indre marked
74 kunne vi forbudt nysalg av bensinbiler, faset ut palmeolje fra biodrivstoff eller satt i verk
75 andre klimatiltak som bryter med den frie konkurransen. EØS-avtalen tvinger oss til å sette
76 konkurransehensyn foran klimahensyn. Å si opp avtalen ville åpnet nye dører i
77 klimapolitikken.

78

79 Nei til EU krever

- 80 - At Norge setter et klimamål for kvotepliktig sektor på 50 % kutt innen 2030, og forlater
- 81 kvotesystemet til EU, med forbehold om at kvotene vi «ville ha brukt» blir destruert
- 82 - At Norge gir avkall på alle «kostnadseffektivitetsfremmende fleksibilitetsmekanismer»
- 83 som vanner ut klimamålene våre
- 84 - At Norge sier opp EØS-avtalen for å kunne gå lengre i egen klimapolitikk
- 85 - At Norge beholder sin frie stemme i internasjonale fora som FN

86 3. EUs minstelønn passer ikke i Norge

87 Forslagsstiller: Ungdom mot EU. Komiteens innstilling: Uttalelsen vedtas

88 EU-kommisjonen har sendt ut et forslag om å innføre en europeisk minstelønn. Kommisjonen
89 ønsker et lovbestemt lønngulv. Forslaget er en trussel mot norske arbeidstakeres lønn og må
90 ikke bli vedtatt som et direktiv.

91 Trepertssamarbeidet gir Norge en lønnsdannelse som er fleksibel og god. Ved at staten,
92 arbeidstakerne og arbeidsgiverne samarbeider øker lønnen i gode tider og går ned eller blir
93 stående i dårlige tider. Lønnsdannelsen er tilpasset Norges økonomiske situasjonen.

94 I Europa er organiseringsgraden variabel. Særlig i sør-europeiske land er både lønnen og
95 fagorganiseringsgraden lavere enn ellers i Europa. EUs forslag om en minstelønn på 60% av
96 medianlønnen kan gi noen bedre lønn, men det gjelder ikke folk i Norge. Med en høyere
97 organiseringsgrad og et høyere lønnsnivå enn ellers i Europa kan et minstelønnsystem rasere
98 det som fungerer.

99 Tall fra eurostat viser at medianlønnen i EU i gjennomsnitt i 2019 har ligget rundt 28 €, mens
100 den var på 50 € i Norge. En minstelønn på 60 % av medianlønnen i EU ville altså føre til en
101 lønnsdumping uten like i Norge. Dessuten gir trepartssamarbeidet Norge en lønnsdannelse
102 som er fleksibel og god. Ved at staten, arbeidstakerne og arbeidsgiverne samarbeider øker
103 lønnen i gode tider og går ned eller blir stående i dårlige tider. Lønnsdannelsen er tilpasset
104 Norges økonomiske situasjon.

105 I land som Polen, som har en minstelønn og ikke en sterk fagbevegelse, har denne
106 minstelønnen dessuten utviklet seg til en maksimallønn i noen bransjer. Renholdere, buss-
107 eller drosjesjåfører har nesten ikke mulighet for å få mer enn minstelønnen, selv når den
108 økonomiske situasjonen i landet ville tillate det.

109 I Norge gir det organiserte arbeidslivet trygghet. Vi sikrer gode lønnsvilkår gjennom en sterk
110 fagbevegelse, og EUs foreslåtte minstelønn kan overkjøre det fagbevegelsen har vunnet
111 gjennom mange tiår. Minstelønn er som mange løsninger fra EU; en skrivebordsløsning som
112 ikke fungerer i virkeligheten. Forskjellige land krever ulike løsninger.

113 Nei til EU skal arbeide mot EU-kommisjonens forslag om minstelønn. Folkestyret må
114 bestemme, ikke skrivebordspolitikken!

115 4. Felles EU-gjeld er et stort skritt mot mer overnasjonalitet

116 Forslagsstiller: Komiteen. Komiteens innstilling: Uttalelsen vedtas

117 Alle som en gang i løpet av livet har tatt opp boliglån i fellesskap med en annen person, kan
118 sannsynligvis skrive under på at det finnes lite som sementerer et forhold så mye som å
119 etablere felles gjeldsforpliktelser. I etterkant av koronakrisen er det nettopp dette EU har
120 gjort. Etableringen av felles EU-gjeld er det største enkeltskrittet i retning av et mer
121 overnasjonalt EU siden Maastricht-traktaten.

122 EU har siden etableringen av fellesvalutaen befunnet seg i et skårfeste. En felles
123 pengepolitikk, uten felles finanspolitikk, har skapt økte spenninger i eurosonen. Mens Sør-
124 Europa har mistet sin konkurransekraft som følge av at euroen er for sterk har land som
125 Tyskland fått en voldsom eksportretting av økonomien uten at det kommer befolkningen til
126 gode i form av økt kjøpekraft.

127 Gjennom å opprette felles EU-obligasjoner lager EU verdipapirer som unionen går god for at
128 er likvide. Landene er slik sett under en felles forpliktelse til å øke sine bidrag til EU-budsjettet
129 etter hvert som gjelden skal tilbakebetales. Å opprette EU-obligasjoner er en viktig milepæl
130 for dem som ønsker et mer føderalt Europa. At unionen har krysset denne milepælen vil
131 sannsynligvis medføre at utsteding av fellesobligasjoner vil bli en integrert del av unionens
132 verktøykasse i den økonomiske politikken.

133 Problemene med europrosjektet forsvinner ikke av at man har begynt å utvide den
134 finanspolitiske verktøykassen til EUs overnasjonale organer. Som følge av at de sørlige
135 landene må praktisere en valuta som er sterkere enn hva som er naturlig vil det være
136 vanskelig å få utviklet mer konkurransedyktig eksportvirksomhet.

137 EUs svar på dette problemet vil gjennom fellesobligasjoner i større grad være
138 direkteoverføringer fra nord til sør. Det legger en demper på noen av problemene som
139 fellesvalutaen har skapt, men uten å ta problemet med roten. Samtidig kan overføringer i et
140 slikt omfang bidra til å skape økte spenninger mellom landene i Europa, og gi grobunn for mer
141 høyrepopulisme.

142 At det ligger såpass mye politisk prestisje i europrosjektet gjør at EU-toppene vender et blindt
143 øye til problemene med fellesvalutaen. I stedet for å gjøre Sør-Europa avhengig av
144 kontinuerlige almisser fra nord, burde noen av de eksportrettede nordlige landene som
145 Tyskland ta ansvar gjennom å forlate euroen, slik at valutakursen får tilpasset seg de faktiske
146 økonomiske forholdene i Europa. Det vil kunne gi økt konkurransekraft, mindre økonomiske
147 ulikheter i Europa og reduserte politiske spenninger.

148 Felles EU-obligasjoner føyer seg uansett inn i rekken av gode argumenter for hvorfor Norge
149 burde stå utenfor EU. Takket være nei-seieren er vi ikke forpliktet til å innføre euro, samtidig
150 som vi slipper å forgjelde oss for euroens skyld.

151

152 5. EØS og alternativene

153 Forslagsstiller: Komiteen. Komiteens innstilling: Uttalelsen vedtas

154 Etter over 25 år med EØS-avtalen må vi konkludere med at det beste alternativet til denne
155 såkalte handelsavtalen er å si den opp og ta lovgivningsmyndigheten tilbake.

156 Nå i ettertid kan vi summere opp erfaringene med dette nasjonale kompromiss og kan
157 konkludere at verken velferdssamfunn, samfunnsmodell eller bruk av reservasjonsretten har
158 styrket seg nevneverdig, tvert om. Hvorvidt EØS som handelsavtale har tjent oss bedre enn
159 den frihandelsavtalen vi forlot kan det være problematisk å føre bevis for. Fastlandseksporten
160 vår til EU-land økte fra 1972 til 1994. Med EØS-avtalen har den gått tilbake.

161 Det vi derimot har importert er EUs lovgiving. Stortinget har godtatt at EUs lover har forrang
162 over norsk lov dersom de er i motstrid til hverandre. Vi har akseptert markedsliberalismens
163 fire friheter og akseptert den femte, fri flyt av energi ved å slutte oss til EUs energiunion. Med
164 på kjøpet får vi EU-byråene med direkte myndighet til å ilegge bøter dersom regelverket
165 brytes. Dette strider mot selve topilarsystemet mellom EU og EFTA. Nei til EU har tatt ACER-
166 tilslutningen til Høyesterett fordi vi mener dette er en suverenitetsavståelse som grunnloven
167 ikke gir adgang til.

168 Gjennom EØS-avtalen er vi med på å støtte målet om en stadig tettere union ved å
169 underlegge oss EU-retten. Det snakkes stadig om å utnytte handlingsrommet i EØS-avtalen.
170 Den muligheten har man fra norsk side ikke ønsket å bruke. Reservasjonsretten er til for å
171 brukes, sa Gro, men det har man i løpet av 25 år funnet upassende. Lojaliteten til EU/EØS er
172 grenseløs. Folkeviljen som er uttrykt i to folkeavstemminger er satt til side. Nei til EU mener at
173 vi må ta tilbake råderetten over egen lovgiving, velferd og arbeidsliv. EØS-avtalens angrep på
174 Norges lovgivingssuverenitet er høyaktualisert gjennom EUs meldepliktsdirektiv som setter
175 folkevalgte under administrasjon (forhåndsgodkjenning av vedtak). EU-byråene som
176 opprettes i EFTA-landene får selvstendig juridisk og strafferettslig kompetanse og overvåkning
177 av norsk forvaltning.

178 Å si opp EØS-avtalen er enkelt, det er fastlagte prosedyrer for det. Avtalen sies opp med 12
179 måneders varsel og det kreves ingen begrunnelse. Vi faller tilbake på den frihandelsavtalen vi
180 hadde før EØS ble vedtatt. Så kommer ryddingen i alle EU-lovene som har blitt norsk lov, de
181 forsvinner jo ikke automatisk fordi vi sier opp avtalen. Strømmen av direktiver og forordninger
182 vil selvsagt opphøre. Dette må velgerne legge seg på minnet til kommende valg.

183

184 6. Takk våre diplomater, ikke EØS-avtalen

185 Forslagsstiller: Ungdom mot EU. Komiteens innstilling: Oversendes styret

186 Helt siden det ble annonsert at Norge var unntatt EUs eksportrestriksjonsregime for
187 medisinsk beskyttelsesutstyr 19. mars, har utenriksministeren og medlemmer av Høyre
188 fastslått at dette er takket være EØS-avtalen. Det er uredelig. Dersom vi skal takke noe for
189 unntaket, må det være norske og sveitsiske diplomater i Brussel.

190 I sin redegjøring til Stortinget 5. mai utdypet utenriksminister Ine Eriksen Søreide om forløpet
191 etter at EU annonserte sine restriksjoner, og medisinsk utstyr ble stoppet på Svinesund 15.
192 mars. Der ble det sagt at Norges posisjon i diskusjoner med EU-kommisjonen i Brussel var at
193 denne ordningen var i strid med EØS-avtalen. Det var tydeligvis Kommisjonens representanter
194 uenig med, ettersom saken måtte eskaleres til politisk nivå. Hadde jussen vært klar, ville
195 Norge vært unntatt fra starten, eller så hadde Kommisjonens representanter innrømmet
196 feilen ved første anledning.

197 Da unntaksforordningen var på plass var det ingen innrømmelser hva gjelder EØS-avtalen å
198 spore fra Kommisjonen. Det ble i stedet fremhevet at det var kontraproduktivt å ha
199 restriksjoner mot alle EFTA-land, da verdikjedene for produksjon av medisinsk utstyr ofte
200 inkluderte oss. EØS-avtalen eller forpliktelser ble ikke nevnt. For å kunne si at EU foretar seg
201 noe "takket være EØS-avtalen" bør det være redelig å kunne forvente at to vilkår ligger til
202 grunn; at EU er rettslig forpliktet av EØS-avtalen og at vi ikke kunne fått samme resultat med
203 en annen tilknytningsform som er mindre overnasjonal. Det følger logisk. Ingen av disse
204 vilkårene er oppfylt når det gjelder unntaket vårt fra eksportrestriksjonene.

205 Nå er verken Kommisjonen eller Norge endelig myndighet på hvordan EØS-avtalen skal
206 forstås, det er det EFTA-domstolen og EU-domstolen, som har, men i en krisesituasjon er det
207 ganske viktig at Kommisjonen og Norge er enig om jussen i EØS-avtalen, noe Kommisjonen
208 ikke var i dette tilfellet. Videre er det mye som tyder på at Kommisjonen hadde rett i at det
209 ikke var et brudd på EØS-avtalen. Mye av grunnen for at eksportrestriksjonsregimet kom på
210 plass til å begynne med var for å løse en handelsmessig floke innad i EU. Der hadde land etter
211 land innført eksportrestriksjoner som også rammet andre EU-land, noe som skapte problemer
212 med hele produksjonskjeden. European Journal of International Law (EJIL) slår fast relativt
213 skråsikkert at slike eksportrestriksjoner er lovlige iht. EUs egne traktater, da det er for å
214 beskytte menneskeliv.

215 EØS-avtalen har også slike unntak. Det at Kommisjonen gikk for løsningen om å flytte
216 eksportrestriksjonene til EUs yttergrense for å prøve å få land til å lette på sine restriksjoner
217 vis-a-vis andre EU-land, i stedet for å slå fast at det var snakk om tydelige brudd på EUs
218 traktater, viser at Kommisjonen i det minste var usikre på jussen. Videre er det ulogisk å
219 forvente at EU skal gi Norge og andre EFTA-land unntak med mindre vi også forpliktet oss til
220 eksportrestriksjoner. Hvis ikke blir EFTA-land en bakvei for hele eksportrestriksjonsregimet. At
221 det måtte foreligge en forpliktelse fra Norges side som forutsetning for å bli med i regimet og
222 at vi ikke hadde en uforbeholden rett til å bli unntatt virker som en relevant innsigelse dersom
223 denne saken hadde kommet til EU-domstolen. En slik forpliktelse fra EUs side ville vært et
224 brudd på EUs suverenitet, ironisk nok.

225 EFTA inkluderer som kjent også Sveits, som ikke er et medlem av EØS-avtalen. At Sveits, med
226 sine betydelig mindre overnasjonale avtaler med EU fikk samme unntak og ble helt og holdent
227 likebehandlet med EØS-landene, viser at dette unntaket hadde lite med EØS-avtalen å gjøre.
228 Ifølge EJIL var det sannsynligvis sveitsisk diplomati som sikret hele EFTA-familien unntaket.

229 Hele sagaen om EFTA-landenes unntak fra EUs eksportrestriksjoner på medisinsk utstyr
230 handler om realpolitikk, solidaritet, økonomisk effektivitet, gjensidig interesse og godt
231 diplomatisk håndverk, ikke EØS-avtalen. Videre bør ikke regjeringen med utenriksministeren
232 og Høyre i spissen være så høy i hatten. Regjeringen har selv innført strenge
233 eksportrestriksjoner mot EU ved å forby helsepersonell å forlate landet. Heldigvis er det helt
234 lov iht. EØS-avtalen, og et svært lurt tiltak.

235 7. Kvinner og klimarettferdighet

236 Forslagsstiller: Ungdom mot EU. Komiteens innstilling: Oversendes styret

237 Vi vet at det er kvinner og barn som rammes hardest av kriser, og klimakrisa er intet unntak. I
238 dag er rundt 79,5 millioner mennesker på flukt, halvparten av dem er barn. Dette er et tall
239 som har steget hvert år de siste åtte årene. Man regner med at rundt 25 millioner av dem er
240 klimaflyktninger.

241 Samtidig som flere og flere drives på flukt på grunn av klimakrisa, fortsetter EU med en
242 klimapolitikk som ikke er god nok. EU ligger ikke an til å nå klimamålene sine for 2030 eller
243 2050. De har også et ineffektivt kvotesystem, som vil føre til at Norge slipper unna å ta de
244 største kuttene.

245 På mange av områdene der EU faktisk gjør utslippskutt fører det til høyere utslipp i andre
246 deler av verden. Når EU setter strengere krav til landbruk uten å justere opp tollmurer, fører
247 det til at man øker import, ofte fra land som har mindre strenge klimakrav enn EU, og dermed
248 hører det faktisk til at utslippene øker.

249 EUs klimapolitikk bidrar til klimakrisa, som igjen bidrar til at flere må flykte. Når de
250 flyktningene kommer til Europa sørger EUs flyktningpolitikk for at EU-landene slipper å ta
251 ansvar for konsekvensene av politikken sin.

252 Nei til EU ønsker en god og solidarisk klimapolitikk, der vi tar ansvar for effektene av
253 utslippene våre i andre land.

254 Vi vil:

- 255 - at Norge tilknytter seg Parisavtalen direkte, og trekker seg fra EUs klimasamarbeid.
- 256 - at Norge melder seg ut av Schengen, og lar det norske storting legge føringer for en mer
257 human flyktningpolitikk.
- 258 - at Norge skal øke bistanden til områder hardt rammet av klimakrisa, og spesielt til tiltak
259 som hjelper kvinner og barn.